

Ana gibi yâr olmaz

Elli yıldan beri her yıl Makedonya’da düzenlenmekte olan ve yetmiş ülkeden şairlerin katıldığı “Uluslararası Struga Şiir Akşamları Festivali”ne, bir seferinde Türkiye’yi temsilen “Analar” şiiriyle Yavuz Bülent Bakiler katılmıştı. Yavuz Bülent, herkesi etkileyecek bir tema seçmişti. Zira herkesin, **her insanın (babasız doğan Hz. İsa’nın bile) bir ve biricik annesi vardır ve anne sevgisi evrenseldir.** Sözü uzatmadan garibin, fakirin ve mahkûmun anası ile kendi anası, kaim anası (kaynanası) ve çocuğunun anası yani sevgili eşini anlattığı “**Analar**” şiirini takdim etmek istiyorum:

Garibin anası pencerelerden Yanık türkülerle yollara bakar. İncecik yüzünde her akşamüstü, Çizgi çizgi, nokta nokta bir efkâr.. >	Fakirin anası her sabah sessiz Ağlar çocuğunun aç-çıplak durduğuna Elleri koynunda kalır çaresiz Bin pişman doğduğuna, doğurduğuna.
Mahkûmun anası susar, konuşmaz Suçu kendisinde sanır. Kaçar insanlardan, aydınlıklardan Duvarlara bile baksa utanır.	Açılrsa üstüm biraz, duyar da gece yarısı Kalkar yatağından gelir. Bir mübarek el uzanır yorganıma usulca Bilirim anamın elidir.
Bir merhamet, bir sıcaklık, bir gurur... "Yavrum!" diyen sesinde Ve huzurun günde beş vakit nabzı vurur Beyaz tülbentinde, seccadesinde.	Karımın anası anama benzer, Öylesine yakın, duygulu, ince Özü sözü bir yayla gözesi kadar berrak Oturacak yer bulamaz çıkıp yanına gidince Yüreği, destanlar gibi sımsıcak.
Ve alnım açıksa, başım dikse Dirliğimiz varsa, mutluyum Yüzüme gülüyorsa böyle bu şehir Bir beyaz zambak gibi pırıl pırılsa yavrum Ve yavrusa herşeyi bana sevdiren bir bir Bu mutluluk, bu düzen, bu bitmeyen aydınlık Anasının yüzüsuyu hürmetindedir...	

- “Doğurmuştu beni Sivas ilinde
**Sivralan köyünde tarla yolunda
Azığı sırtında orak elinde
Taşlı tarlalarda avuttu Anam**” (*Âşık Veysel*)
- Bazen anne dayanamayıp çocuğuna kızar ve çocuk ağlayarak yine annesine koşar. Zira küçücük dünyasında aciz ve zavallı bir yavrunun, annesinin kucağından daha sıcak, daha şefkatli ve daha güvenli sığınabileceği başka bir yer mi var? Annemiz; sığınağımız, barınağımız, korunağımızdır. Bir doğum haberi alındığında “**Allah, analı babalı büyütsün!**” deriz. Sıradan bir laf gibi söylenen bu temenni, aslında ne kadar önemli ve etkili bir duadır. Halime Gürbüz hanımefendinin ifadesiyle “Her şartta karşılıksız olarak kabul eden tek liman onun kucağıdır ve biliriz ki; anneler gözlerini yumsa da soğumaz kucakları. **Herkes kuzudur anasına, her anne cennet kokar yavrusuna...** Büyüdükçe daha çok özlenir, özlendikçe daha çok iç burkar, iç burktukça gözleri doldurur...”
- Çocukluk döneminden çıkıp, artık delikanlı olunca, özellikle annenin koruyup kollamaya yönelik tenkitlerine aşırı tepki göstermeye ve kontrolsüz sözler söylemeye başlarlar. Ne kadar büyüse bile yavrusunu “çocuk” görmeye alışkın vefakâr ve cefakâr anneler kırılmaz, incinmez, herşeye rağmen bağrına basar oğlunu, kızını. “**Anne gönlü, huzur ve sükun dolu cennet bahçesidir.**”

Arif Nihat Asya'nın “Anne” şiiri:

İlk kundağın Ben oldum, yavrum; İlk oyuncağın Ben oldum! Acı nedir, tadlı nedir? Bilmezdim: Dilin, damağın ben oldum! >	Elinin ermediği, Dilinin dönmediği Çağlarda, yavrum; Kolun, kanadın ben oldum.. Dilin, dudağın ben oldum!
Belki kıskanırlar diye Gördüklerini, Sakladım gözlerden Gülücüklerini: Tülün, duvağın Ben oldum!	Artık isterlerse, adımı Söylemesinler bana: 'Onun Annesi' diyorlar.. Bu yeter, sevgilim, bu yeter bana!
Bir dediğini iki Etmeyim diye öyle çırpındım ki Ve seni öyle sevdim, sana O kadar ısındım ki.. Usanmadım, yorulmadım, çekinmedim.. Gün oldu kırdın.. İncinmedim:	İlk oyuncağın Ben oldum, yavrum, Son oyuncağın Ben oldum!
Lâyük değildim; Lâyük gördüler: Annen oldum, yavrum, Annen oldum!	

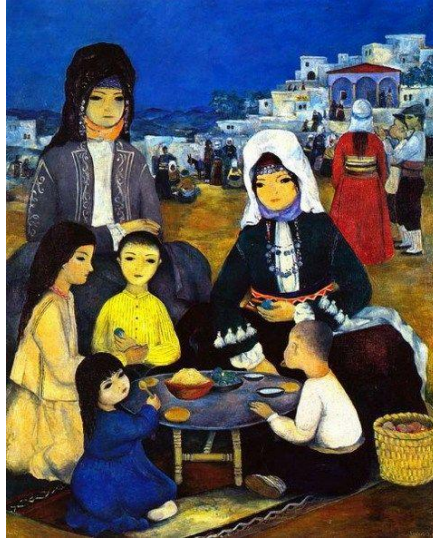
- Necip Fazıl Kısakürek; “Anneme Mektup” şiirinde gurbet ellerdeki yalnızlığını, her geçen gün süzülmekte ve yüzünü görmeden ölürsem diye üzülmekte olduğunu bildirir annesine:

Ben bu gurbet ile düştüm düşeli, Her gün biraz daha süzülmekteyim. Her gece, içinde mermer döşeli, Bir soğuk yatakta büzülmekteyim.	Böylece bir lâhza kaldığım zaman, Geceyi koynuma aldığım zaman, Gözlerim kapanıp daldığım zaman, Yeniden yollara düzülmekteyim.
Son günüm yaklaştı görünesiye, Kalmadı bir adım yol ileriye; Yüzünü görmeden ölürsem diye, Üzülmekteyim ben, üzülmekteyim.	

- Hele gurbette bayram gelince, sıla özlemi doruk noktasına ulaşır, anasızlığın en büyük yalnızlık olduğu anlaşılır. Şebnem Kısaparmak televizyon programında ne zaman “**Bu Bayram da Gelemedim Anne**” şiirini okusa, programa katılanların hiçbirinin gözyaşlarına hakim olamadığını görürsünüz.

Yine yağmurlu bir bayram sabahı, bulutlar sana mı ağlıyor anne? Neden gündüzlerim böyle karanlık, içime hüznüler yağıyor anne.. Kaç bayram geçti öpemedim elini,	Bu bayram da gelemedim, öpemedim elini, oysa ellerin her şeyimdi, ekmeğimdi ellerin.. Bilsen nasıl özledim hüznü rengi gözlerini, seni özledim anne, sesini, nefesini,
---	---

<p>sevdiğin çiçekleri getiremedim, kurudu menekşelerin, büyütemedim anne, büyütemedim hasretinden gayrı hiçbir sancıyı.. Acıyı dindiremedim anne, ateşi söndüremedim, Bu bayram da gelemedim.. ></p>	<p>sabahları reçel sürmeni ekmeğime, çayımı demlemeni, 'Üşüdün mü, hasta mısınız?' demeni özledim anne.. Pencerede beklemeni, çoşku dolu bir bayram sabahı gülerek kapıyı açmanı, sarıp sarmalamanı özledim anne.. Kızmaların ardından bağıslayan yanlarını, affetmeni özledim anne, affet beni bu bayram da gelemedim..</p>
<p>Yine yağmurlu bir bayram sabahı, şimdi senden çok uzaktayım.. Gözyaşlarım söndürmüyor hasreti.. Yanmaktayım anne, kanamaktayım, dört yanım karanlık, dört yanım duvar, sonradan kormuş ayrılık, yeni anlamaktayım, bu bayram da gelemedim anne, çok uzaktayım. Bu bayramda gelemedim, öpemedim elini, yüzüne yüz süremedim.. Ciğerler dolusu kokunu çekemedim içime.. Sensizlik türküsü dolandı dilime söyleyemedim anne, söyleyemedim.. Anam, anam, anam diyemedim.. Ah anne ah, öyle özledim ki, sızlar burnumun direği, bilemezsin.. Bilemezsin anne, göremezsin..</p>	<p>Anasızlık en büyük yalnızlıkmiş, soğuk duvarlar ardında ağlamalarımın, dert ortağımın, yanımda olamasan da.. Bitmeyen bir hasret, dinmeyen bir sızısın içimde.. Bilsen nasıl özledim.. Hasta yatağında sıcak çorbanı özledim anne, başucumda ilaç olmanı, ateşime bakmanı özledim, battaniyelere sarmanı.. Her şey bir tarafa, dualarımı özledim anne, dualarımı.. Sen anasın, şimdi ağlarsın, beni anlarsın.. Hakkını helal et, bu bayram da gelemedim..”</p>

- Neslin devamını sağlamak için bu dünyada her türlü sıkıntıya katlanan sabır timsali annelerimiz, rahat ve huzuru ancak cennette bulacaklardır herhalde. “**Cennet, annelerin ayakları altındadır.**” Senenin her günü “Anneler günü” olsa ve her gün onlara iyilikler ve hediyeler sunsak, vefakâr ve cefakâr annelerimize haklarını ödememiz ne mümkün. Fakat, bu vesileyle anneye ithaf edilen birkaç hediyeden bahsetmek istiyorum:
- Sultan III. Selim, 1806 yılında Beykoz’da Küçüksu Kasrı’nın yanına yaptırdığı **Küçüksu Çeşmesi**’ni, annesi Mihrişah Sultan’a sunulmak üzere inşa ettirir.

- Millî şairimiz Yahya Kemal, annesi Nâkiye Hanım'ın Üsküp'teki kabrine “**Ezan-ı Muhammedî**” şiirini hediye olarak gönderir. İstiklâl marşı şairimiz “Bu ezanlar -ki şehâdetleri dînin temeli- / Ebedî, yurdumun üstünde benim inlemeli.” derken; ezansızlıktan bunalan Yahya Kemal, turfanda (görülmemiş yeni çıkan) şiirini annesinin ruhuna armağan ettiğini bildiriyor:

Emr-i bülendsin ey ezân-ı Muhammedî Kâfi değil sadâna cihân-ı Muhammedî	Ne yüce bir emirsin ey ezân-ı Muhammedî, yankılanman için kâfi değil cihân-ı Muhammedî.
Sultan Selîm-i Evvel'i râmetmeyüp ecel Ferthetmeliydi âlemi şân-ı Muhammedî	
Gök nûra garkolur nice yüzbin minâreden Şehbâl açınca rûh-ı revân-ı Muhammedî	
Ervâh cümleten görür Allahü Ekber'i Akseyleyince arşa lisân-ı Muhammedî	
Üsküp'te kabr-i mâdere olsun bu nev-gazel Bir tuhfe-i bedî' ü beyân-ı Muhammedî	Üsküp'teki annemin kabrine Muhammedî bir ifade ve eşsiz bir hediye olsun bu yeni gazel.

1942'de yazdığı bu şiir nedeniyle diplomat şairimizin pasaportuna elkonuyor ve yurt dışına çıkışı yasaklanıyor.

- Şâh-ı Cihân, 14. Çocuğu olan Cevher-Ârâ Beğim'i doğururken 39 yaşında ölen eşi Ercmend Bânû Pâdşâh-Beğim için bir anıt-kabir yaptırmak ister. Mimâr Sinân'ın talebesi Istanbulu Mehmed İsâ Çelebi'nin projesi Şâh-ı Cihân'ı hayran bırakır. Hindistan'daki Türk mimarisinin en büyük şaheseri **Tâc-Mahall** 22 senede tamamlanır. Eserin azametli kubbesi, kubbe mimarlığında büyük ihtisası olan gene Mimâr Sinân'ın talebelerinden Istanbulu İsmâil Çelebi tarafından yapılır.

Anıtın dört tarafına, Yâ-sîn sûresinin tamamı eşsiz bir sanatkârlıkla yazılmıştır. Istanbulu hattat Settâr Efendi, 30 metre yükseklikteki satırlar da zemine yakın satırlar gibi aynı rahatlıkla okunsun diye harfleri, yükseldikçe büyötmüştür.

Tâc-Mahall akustik kaidelerine son derece uygun şekilde yapılmıştır. İçinde Kur'ân okundukça, insanı büyüleyici yankılar, defalarca birbirini takip etmektedir.

İnşaatta, Agra'ya 350 kilometre uzaktaki bir ocaktan getirilen, son derece berrak, damarsız beyaz mermer kullanılmıştır. “İnci kubbe” üslûbta yapılan **kubbenin yerden yüksekliği 82 metredir.**

Bânû-Begim'in güzellik ve zar fetini temsil eden anıt, ** effaf mermerdendir. Gün doğarken penbeleşir,  gleyin beyazlaşır, akşam sarı g le ve gece meht ba bürünür** (Yılmaz  ztuna).

14.  ocuğunu dünyaya getirirken vefat eden kadın için yapılan türbe, **dünyada bir kadın adına dikilmiş en güzel abide.** Tagor, Tâc-Mahall için diyor ki; **“Bu bir bina değil, bu seven bir erkeğin gözünden düşen bir damla yaş...”** ( mit Meriç)

- **Anamın Namazları** (Yavuz Bülent B kiler)

Anam, namaza durur günde beş vakit Bir serinlik duyarız, duyduğu büyük huzurdan... Aydınlanır i�imiz, odalarımız Yüzündeki ince, mübarek nurdan... >	Beyaz başörtüsüyle savrulur gider sanki Yakalar büyük sırrı, her yeni ezan sesinde... Kehribar tesbihinde sabır boynunu büker şükür, �i�ek açar secc�desinde...
��leri, Yedileri, Kırkları mı düşünür? Bir gariplik �oker �zerine her akşam. Hem ağlar iplik iplik, sessiz sedasız Hem namaz kılar anam.	Anamın duaları üzerimde olmasa Yıkılır sırtımı verdiğim duvar. Kopar, elime gelir tutunduğum dal Kapımı �almaz bahar...
Ne şikâyet, ne kin, ne şüphe biraz Sessizliği: yüreğinin niyazındandır... Elinin bereketi, iffeti, merhameti... Kıldığı sonsuzluk namazındandır.	

- **Annem** (Yahya Akengin)

Dalgın g�l�şl� bir kilim nakışında Bir dilim zamanı saklamış annem Güler �ocukluğum sılaya varışımda >	Salkım söğüt aralığından sızan ışıkları Derlemiş boh�asına g�l kokulu Tespihinde döner hayatın sırrı Yoldadır gözleri hep sitem dolu
G�l açmış yazması Barışmış yüreğinde sabırla �zlem önce cümleye sonra bize duası Bir gurbet dönüşü içilen �ayda Bin yıllık huzuru demlemiş annem	

- **El-Em n'in Annesi Hz. Âmine** (Dr. Melek Yılmaz Gömbeyaz)

O, seçkin bir ailenin beğenilen ve imrenilen kızı idi: adı  mine konmuştu. Günümüz diliyle, hepimizin bildiği, sık sık telaffuz ettiği **“Emine”... Arapça “emn” kökünden türeyen ve özünde emniyet, güvenilirlik, doğruluk, sadakat, vefa gibi derin manalar ve güzellikler barındıran bir isim...** Allahuallem, daha küçük yaşlardan itibaren **“el-emin” olarak anılacak son peygamberin annesinin adının “Em ne/ mine” olması** ne güzel bir hoşluktur.

Kureyş gençlerinin en güzeli, en k mili olduğu ifade edilen (Halebi) **Abdullah'ın**, (Hz. Peygambere işaret eden) **alınadaki nurdan kaynaklanan güzelliği, onu görenleri cezbederdi.** Hatta rivayete göre, Hz. Hatice'nin amcasının oğlu olan Varaka b. Nevfel'in kız kardeşinin, Abdullah'ın alındaki bu (nübüvvet) nurunu fark edip onunla evlenmek için ısrarcı olduğu, öyleki bu uğurda Abdullah'a yüz deve teklif ettiği nakledilir (İbn Hiş m).

Herkesin imrendiği Abdullah ve  mine'nin evliliği, aile saadeti sadece birkaç ay sonra **Abdullah'ın Medine'ye yaptığı bir ziyaret veya ticaret ile ilgili seyahati esnasında vefat etmesiyle** sona erdi. Âmine, o sırada ilk ve tek çocuğuna yani Hz. Muhammed'e (s.a.s.) hamile idi; daha doğmadan babasızlığı tadan, imtihanı henüz anne karnında başlayan Allah Resulü'n n hamiliydi...

Âmine, Rebûlevvel ayının 12. gecesinde miladi **20 Nisan 571** tarihinde, sabaha karşı, Fil vakası olarak bilinen meşhur ibretlik olaydan 50 gün kadar sonra oğlunu dünyaya getirdi. Süleyman Çelebi'nin Mevlid-i Şerif'inde Âmine sadef/sedef'e; Hz. Muhammed ise dür dânesine, sedef kabuk içinde muhafaza edilen kocaman, tek ve iri inci tanesine benzetilmiştir:

Âmine Hatun Muhammed anesi Ol sadefden toğdı ol dür dânesi >	Bu gelen ilm-i ledün sultândur Bu gelen tevhîd ü irfân kânıdur
Yaradılmış cümle oldı şâdmân Gam gidüp âlem yeniden buldı cân	Cümle zerrât-ı cihân idüp nidâ Çağrısuban dediler kim merhabâ
Merhabâ ey âli sultân merhabâ Merhabâ ey kân-i irfân merhabâ	Merhabâ ey sırr-ı Furkân merhabâ Merhabâ ey derde dermân merhabâ

Âmine, kayınpederi Abdülmuttalib'e, hamileyken rüyasında çocuğuna "**Ahmed**" veya "**Muhammed**" ismini koymasının söylendiğini anlattı. Bunun üzerine Abdülmuttalib çocuğu kucağına alarak Kâbe'ye götürdü, Allah'a şükrettikten sonra ona Muhammed adını koydu (*İbrahim Sarıçam*).

Âmine, yavrusunu kısa bir süre emzirdikten sonra, Mekke'nin bebekleri olumsuz etkileyen havasından uzak tutarak, **Halime adlı bir sütanneye** emanet etti. İki yılın sonunda emzirme süreci sona erdiğinde Âmine için yavrusuna kavuşma vakti gelmişti. Ancak gerek Halime ve eşinin bir süre daha çocuğun kendileriyle kalmasının iyi olacağı noktasındaki samimi ısrarları, gerek Âmine'nin, yavrusunun süt kardeşleriyle birlikte hayli sağlıklı ve mutlu bir şekilde büyüdüğünü görmesi, gerekse o sırada var olan veba salgını nedeniyle onu tehlikeye atmak istememesi gibi sebepler zinciri neticesinde Âmine bir müddet daha yavrusundan ayrı kalmaya razı oldu.

Dört yaşına geldiğinde artık oğluna kavuşan Âmine, yaklaşık iki yıl sonra altı yaşındaki oğluyla beraber, yanlarına yardımcıları Ümmü Eymen'i de alarak, hem Medine'deki akrabalarını hem de eşinin mezarını ziyaret üzere Medine'ye gitti. Burada bir ay kaldıktan sonra **Mekke'ye dönüş yolunda Ebvâ adlı yere vardıklarında Âmine hastalandı ve eşi gibi genç yaşta vefat etti.**

Âmine, vefatı yaklaştığında biricik oğluna sıkı sıkı sarılmış, öpüp koklamış, ve yavrusuna veda edercesine bakarak şunları söylemişti: "**Her yaşayan ölür, her yeni eskir. Her çok azalır. Her büyüyen fenâ bulur.** Şüphesiz ben de öleceğim ama devamlı yâd edileceğim; çünkü dünyaya hayırlı bir evlat bırakıyorm" (*Câsim Avcı-Mevlânâ İdris*). Hasret, muhabbet, minnet, asalet kokan bu son sözlerinin ardından vefat eden Âmine, Ebvâ'da defnedildi. Hz. Peygamber'in (s.a.s) sonraki yıllarda annesinin buradaki kabrini ziyaret ettiği, toprağını eliyle düzeltip gözyaşı ve özlemlerle onu andığı nakledilir (*İbn Said*).

Arif Nihat Asya "Naat"ında peygamberimizin annesine şöyle seslenir:

"Ey Abva'da yatan ölü,
Bahçende açtı dünyanın en güzel gülü;
Hatran, uyusun çöllerin ılık kumlarıyla örtülü"

- o Erdem Bayazıt, annelerin feryadını şöyle haykırır:
"İçimde kaynayan bir mahşer var
Bu mahşer bir de annelerin kalbinde kaynar
Çünkü onlar, yün örerken pencere önlerinde
Ya da çamaşır sererken bahçelerde
Birden alıverirler kara haberini
Okul dönüşü bir trafik kazasında
Can veren oğullarının."
- o "**Ağlarsa anam ağlar, gayrısı yalan ağlar**" sözü boş yere darbimesel olmamıştır. Kâ'b bin Züheyr meşhur "**Kaside-i Bürde**"sinde, ölen çocuğunun başında dövünen anne ile çöl sıcağında yürüyen devenin hareketleri arasında bir ilişki kurar:

Kül eder çöl güneşi sırtını kertenkelenin Durduramaz cins deveyi sahranın alevli közündü. >	Öyle sıcak ki çekirge kaçır, kervan başı der: Duralım Soylu develerse yürürler kaynayan kum denizinde.
Arttıkça sıcaklık yürüyüş başkalaşır Bir ihtişam belirir ön ayak çaprazında.	Bir çocuk ölse nasıl bir ananın elleri Çırpınmaya başlarsa boynunda boğazında.
Aynı acıyı tadan analarla birlikte Nasıl dövünürlerse ayrılık avazında.	Cins develer öyle yürür ısı yükseldikçe Ki değer görmeye bir gün eğer varsa yazında.
Ah... Ne dedim; bağı yanık bir ananın Elleri ve kolları nasıl dövülürse dizinde.	Bu tür develer de işte hırçın bacaklarla Öyle yürürler bu ateşli ayrılığın izinde.

- Sezai Karakoç ise ölüm çaresizliğiyle dövünen bir anne veya çocuğun halini, kanat çırpan bir martıya ve denizin sahile vuran dalgalarına benzetir:

Bir balık görünce nasıl çırpınırsa bir martı Gün batınca nasıl çırpınırsa Boğulmuş bir kuş gibi Bir deniz Çocuğu ölünce öyle çırpınır bir anne Annesi ölünce bir çocuk öyle çırpınır Çırpın çırpın ki belki görürsün ölümden ötesini Senin mesleğin bir bakıma bir ölüm mesleği >	Bozulmuş saatları ölümle iyi etmek Ölümle açmak kurumuş dudakları Ölümle açmak kapanmış gözleri Öleni ölümle diriltmek Ölümle sağ tutmak sağ olanı Ölümün ışınıyla görmek Karanlık gecede Karataştaki Kara karıncayı
--	--

- Necip Fazıl, “**Anneciğim**” şiirinde annesinden ayrı kalmayı düşünememekte, yaşlı annesini baht rüzgarı sonsuzluk alemine alıp götürdüğünde, annesiyle beraber gitme arzusunun dile getirmektir:

Ak saçlı başını alıp eline, Kara hülyalara dal anneciğim! O titrete kalbini bahtın yeline, Bir ince tüy gibi sal anneciğim! >	Sanma bir gün geçer bu karanlıklar, Gecenin ardında yine gece var; Çocuklar hıçkırır, anneler ağlar, Yaşlı gözlerinle kal anneciğim!
Gözlerinde aksi bir derin hiçin, Kanadın yayılmış, çırpınmak için; Bu kış yolculuk var, diyorsa için, Beni de beraber al anneciğim!..”	

- “**Rûh ufuksuz yaşamaz**” diyerek, “**Dağlar ufkunda mehâbet/Ova ufkunda huzûr/Deniz ufkunda tesellî**” bulan **Yahya Kemal**, bu ufukların, rûhu ancak birkaç saat avutabileceğini belirtir ve bir zaman sonra yalnızlığı derinden duyarak kendine bir dost ya da cânan ufku ararken annesinin ölümünü hatırlar:
“Annemin na’sını gördümdü;
Bakıyorken bana sâbit ve donuk gözlerle.
Acıdan çıldıracaktım.
Aradan elli dokuz yıl geçti.
Âh o sabit bakış el’an yaradır kalbimde.
O yaşarken o semâvî, o gülümser gözler
Ne kadar engin ufuklardı bana;
Teneşir tahtası üstünde o gün
Bakmaz olmuşlar artık bu bizim dünyaya.”

- Sevgili anneciğim 1992 Eylül’ünde babamı ve dokuz çocuğunu bırakıp burada, geçip gitti dâr-ı bekâyâ. Sabah ezanında kalkar, ineği sağlar, kahvaltıdan sonra ya bağa-bahçeye ya da tarlaya giderdi. Okuma yazma bilmezdi, ama özellikle Cuma geceleri Kur’an okurdu. İki büklüm orakla ekin biçerken Yunus’tan ilahiler, Ferhat ile Şirin ve Arzu ile Kamber’den aşk türküleri söylerken, hafif bir esintiye karışan sesiyle birlikte başaklar sağa sola salınarak eşlik ederdi...

Anam aramızdan ayrılınca, babam hiçbirimizin yanına gelmeden kalın taş duvarlarla çevrili evimizde anamın hatıralarıyla 19 sene yalnız yaşadı. “Evimin kapısını kapatıp bir yere gitmem” derdi. Anamın vefatıyla ahır ve samanlık kapısı kapanmıştı, babam gidince de evimizin kapısı kapandı ve ocak tütmez oldu...

Sevgili anneciğim, yine **seni andım da derinden, “bir bulut geçti gözlerimden”**. Buğulu gözlerle baktığım ufuklarda, sis ve dumandan gayrı birşey görünmez oluyor; hıçkırıklar düğümleirken hançeremde, bastırılmış duygularla iç alemime yöneliyor, hatıralara dahıyorum. Gözlerim kararırken başımda uğultulu bir taş plak dönüyor:

**“Ana başta tâc imiş
Her derde ilâc imiş
Bir evlat pîr olsa da
Anaya muhtac imiş”**

- **Bu Son Ayrılıktır** (Mehmet Çınarlı)
-Rahmetli Anneme-

Ben küçük yaşında, gurbete giderken Güz vakti, günlerce arkamdan ağlardın. Bir iyi şey bulsan, bir güzel şey görsen Baharda dönecek oğluna saklardın. >	Güneşe göreydi sence hâlâ zaman İnsanları gibi eski devirlerin. Akşam karardı mı, yanında olmayan Çocukların için telâşa düşerdin.
Bize iğne batsa, sanki senin o an Bir hançer saplanmış olurdu göğsüne. Rengin daha fazla uçardı hastadan, Sen de hastalanır gibiydin bizimle.	Düşündüğün şeydi hayatta en fazla Öteki dünya ve sorucu meleği. Hazırlanmak için o büyük sınava Zamanının çoğu seccadende geçti.
Tanrı’dan af diler, dualar ederdin Her namazdan sonra, yavruların için. “Ben cennete gitsem neye yarar” derdin, “Onları yakarsa senin cehennem.”	Dünyanın bu bitmez hay huyu içinde Sana sevgimizi pek gösteremedik. Senin verdiğini, ömür boyu, bize Biz aynı ölçüde sana veremedik.
Bir yaz akşamında uğurladık seni, Dileriz ki, tanrı alır cennetine. Lûtfedip bağışlar bizleri de, belki Gün gelir, seninle buluşuruz yine.	

- “Analar Yaratıcının ilahi merhametinden en fazla nasip almış varlıklardır.”
- Yavuz Bülent Bakiler:

“Anamın duaları üzerimde olmasa Yıkılır sırtımı verdiğim duvar. Kopar, elime gelir tuttuğum dal Kapımı çalmaz bahar...”	Ne şikâyet, ne kin, ne şüphe biraz Sessizliği, yüreğinin niyazındandır... Elinin bereketi, iffeti, merhameti... Kıldığı sonsuzluk namazındandır.
--	---

- **Aşk uyumaz** (Peyami Safa)
“Sevgilinin göğsüne başınızı dayayınız, fakat uyumayınız” diyor Anatole France. Bu tavsiyeye lüzum yok sanırım. “Aşk uyumaz.” Aşkın uyumadığını annelere de sorabilirsiniz. **Geceleri, hasta çocuk sağından soluna dönerken, hiçbir çıtırdı çıkarmasa bile, anne**

uyanır. Çünkü başı uykudadır ama, kalbinin gözü faltaşı gibi açıktır. **Anneler, ah anneler... Babaların çoğuna bu dikkat mucizesi yabancısıdır.** Şu küçük fıkrada olduğu gibi:

Hasta çocuk gece su ister. Annesi yorgundur. Kocasını uyandırır: -Kalk, der, çocuk su istiyor. Ben kimildayacak halde değilim. Baba yatağından kalkar, sürahiden bardağa suyu doldurur. Çocuğa vereceği yerde dalgınlıkla kendisi içer ve yatar.

- **Anneye itaat ve iyilik etmek, babadan önce gelen bir haktır.** Çocuk üzerinde anneye ait üç haslet mevcuttur ki, bunlarda babanın iştiraki yoktur. Hamilelik müddetince çocuğu taşır ve doğum sancıları çeker, bazen ölümüne sebep olan doğum ağrısını tadar, çocuk büyüyüp hizmetten kurtuluncaya kadar süt emme çağında sıkıntılar çeker...
- **Sezai Karakoç'tan:**

Bir kadını al onu yont yont anne olsun

Her kadın acıma anıtı bir anne olsun

Çocuklara açılan mavi kırmızı pencere anne

Sen bu şehrin sokaklarından geç sonsuz pencerelerle

Bir insanı al onu çözü çözü çocuk olsun

÷

Doktor istemem Annem gelsin

Yataklar denize atılsın

Çocuklar çember çevirsin

Ölürken böyle istiyorum

÷

Avcı tüfeğini yöneltmiş avcı vurma bu kuşu

Bu rengi bozma bu düzeni değiştirme

Bu altın tüyler kan görmesin

Seni evde beklerken çocuklar

Onun da yuvasında bekliyen yavruları var

- Anemni Esleb / **Annemi Hatırlayarak** (Aybek)

Anecan, közlerin yokluklar sarı Yumilgen çaklarge boldi köp zaman. Fakat, bu oğlingning her bir nigahı Saklaydi sir kebi hatirang her an:	Anneciğim, gözlerin yokluklara doğru Yumulduğu vakitlere oldu çok zaman. Fakat, bu oğlunun her bir bakışı Saklıyor sır gibi hatıranı her an:
Yaz çağı... Sen yekke, arık boyıda, Yadingge kelgen bir derdli koşıkını Küyleb sekingine... hayal koynıda Katım tartib kuçding ümid-topıknı.	Yaz mevsimi... Sen tek başına ark boyunda, Aklına gelen bir dertli türküyü Söyleyip yavaşça... Hayal koynunda İlmek atıp kucakladın dizini
Kahratan kış... savuk... titrer kollering Tutalmas igneni... Ölik bir keçe İlık nefesleri söngen tençege Yatkızgaç bizlerini, açib kitabing...	Karakış... Soğuk... Titrek ellerin Tutamaz iğneyi... Ölü bir gece İlık nefesleri sönmüş tençege Yatırınca bizleri, açip kitabımı...

(Tençe: Evlerin ortasına ısınmak amacıyla kurulan ve içerisine köz doldurulan sabit ısınma yeri.)

Resûlullah (sav) şöyle buyurmuştur:

- “**Anne baba, kişinin cennete girmesine vesile olacak ana kapılardan birisidir.** Bu kapıdan girme fırsatını kaybetmek ya da değerlendirmek artık senin arzuna kalmış!” (Tirmizî)
- Hadîs-i şerifte üç defa arka arkaya anneye iyilik etmek tavsiyesi, babadan önce anne hakkını gözetmenin önemine işaret buyurmaktadır: “Biri sordu:

- Ey Allah'ın Resûlü, kime iyilik edeyim? Hz. Peygamber:
 - 'Annene,' dedi. Sonra kime? Dedi. Hz. Peygamber:
 - 'Annene,' dedi. Sonra kime? Dedi. Hz. Peygamber:
 - 'Annene,' dedi. Sonra kime? Dedi. Hz. Peygamber:
- 'Babana,' dedi." (Buhari)

Kur'ân-ı Kerîm'den âyetler:

46. Biz, insana anne babasına iyi davranmayı emrettik. Annesi onu ne zahmetle karnında taşıdı ve ne zahmetle doğurdu! Onun (anne karnında) taşınması ve süttten kesilme süresi (toplam olarak) otuz aydır. Nihayet olgunluk çağına gelip, kırk yaşına varınca şöyle der: **"Rabbim! Bana ve anne babama verdiğin nimetlere şükretmemi, senin razı olacağın salih amel işlememi bana ilham et. Neslimi de salih kimseler yap. Şüphesiz ben sana döndüm. Muhakkak ki ben sana teslim olanlardanım."** (Ahkâf, 46/15)

23. Rabbin, kendisinden başkasına asla ibadet etmemenizi, anaya-babaya iyi davranmanızı kesin olarak emretti. **Eğer onlardan biri, ya da her ikisi senin yanında ihtiyarlık çağına ulaşırsa, sakın onlara "öf!" bile deme; onları azarlama; onlara tatlı ve güzel söz söyle.**

24. Onlara merhamet ederek tevazu kanadını indir ve de ki: "Rabbim! Tıpkı beni küçükken koruyup yetiştirdikleri gibi sen de onlara acı." (İsrâ, 17/23-2)